

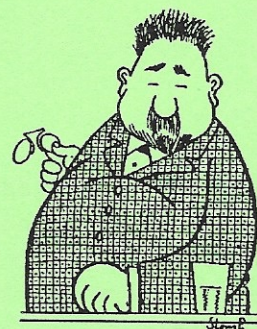
KRISTENT Perspektiv

4. ÅRG. NR. 2, 2001

DEN KRISTNE HUMORIST

Har Gud humor? Hvorfor er det, at den kristne er den, der kan grine højest? Læs mere om humor og kristendom.

SIDE 2

FALDGRUBER I DEN DAGLIGE BIBELLÆSNING

I serien om Skriften og Kirken ser vi på nogle af de faldgruber, vi nemt kan dumpe i, under vor bibellæsning

SIDE 14

I NARNIAS VERDEN

Vi er nået til den fjerde bog "Sølvstolen" - i vores gennemgang af C. S. Lewis Narnia-bøger.

SIDE 8

LEWIS OG MYTER

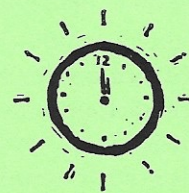
Tolkien kunne ikke li' Narnia-bøgerne, anmelderne var skeptiske - men børnene elskede Narnias mytiske univers.

SIDE 12

DEN UBEGRIBELIGE GUD

Har vi gjort Gud til en alfaderlig krammegud, og er der slet intet tilbage af den uudgrundelige og ubegribelige Gud.

SIDE 6

TIDEN OG TROEN

Det moderne menneske betragter tiden som en ressource, der skal udnyttes maksimalt - Men mennesket har ikke kontrol over tiden.

"Spidsen" ser nærmere på tiden og troen ud fra en artikel i Berlingske Tidende.

SIDE 5

Den Kristne Humorist

Af Carsten Thomsen

Det er altid rart at få lidt moralsk opbakning fra den største danske teolog, før man kaster sig ud i en disputats om den kristne humorist - så går man forhåbentlig ikke i den gale retning. Og skulle man komme helt forkert i byen, så har man da fået selskab af et overlegent intellekt imens.

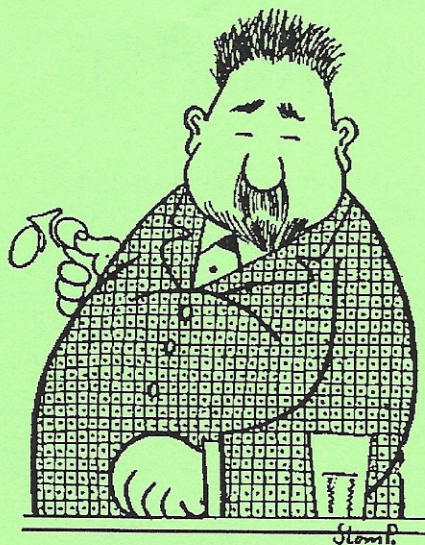
Den kristne burde vel mere end nogen anden være udrustet til at betragte den komiske side af livet og med taknemmelighed og glæde omfavne det humoristiske og snurrige i tilværelsen.

Lyden af latter er en nødvendig ingrediens i livet - et krydderi, der beriger og beroliger det ellers så bekymrede hjerte. For den kristne humorist er det en Guds gave, som skaber balance, ja til tider feststemning i en træls og travl hverdag, et forfriskende vidnesbyrd om en kærlig Fader, der smiler til os. At grine sammen med familie og venner i hjemmets hygge eller med brødre og søstre i kirken er en velsignelse, der styrker fællesskabet og forener.

Et komisk syn på livet minder os om det triumferende evangelium, og peger på Guds overstrømmende nåde og barmhjertighed. Vi er blevet tilgivet, fornyet og fået en ny sang lagt i vor mund. Der er jubel i Himlen over en synder, som omvender sig, der er et lattermildt triumferende råb til døden: Den er overvundet.

Vi gør ikke grin med den døende, men vi har lov til at juble over det liv, som har elimineret dødens brød. I komedien finder vi den triumf, som er evangeliets optimistiske pulsslæg: Det ender ultimativt godt for den troende.

Derfor er jeg også mistroisk, hvis kristne bliver alt for selvhøjtidelige, når de som dystre gravhunde med lange

— En Krise — er naar ingen ved,
hvad der skal gøres — i en Fart.

**Skal man lede efter en kristen her
i verden, går man ikke helt galt i
byen ved at lede efter en humorist.
Det betyder ikke, at humoristen er
kristen - men at man dårligt kan
være kristen uden at være humorist
- og have et humoristisk**

forhold til sig selv.

Søren Kierkegaard

ører ser mistroisk på smilet eller den højroastede latter. Som i en af Storm P's fluer, hvor den gravalvorlige herre siger: "Jeg husker tydeligt, det var engang i treogtyve, jeg var lige ved at smile, men heldigvis beherskede jeg mig".

Der, hvor kristendommen er blevet til stiv legalisme, sure opstød og utålmodige miner, er det altid de kristnes egen skyld. Det vidner mere om et usundt syn på Gud, end om selve ånden i evangeliet. Det synes ikke at være foreneligt med sund kristendom, hvis humoren bliver ofret i en kristens iver efter at formilde et billede af en streng Fader.

De hårdeste udfald, Jesus kommer med, er over for farisæerne. Deres super-seriøse og strenge livsstil havde ikke Herrens støtte - og han havde ofte ikke andet end skarp ironi til overs for dem (Matt. 23).

Min tidligere sambo og jeg plejede at læse C. H. Spurgeons prædikener højt for hinanden lørdag formiddag - vi blev altid opbygget - men tillige grinte vi ofte gævt over de humoristiske indfald, som han havde vævet ind i sine prædikener. Noget denne herlige engelske prædikant i sin egen samtid blev kritiseret for. Hertil svarede Spurgeon engang med et skævt smil og et blink i øjet (det forestiller jeg mig i hvert fald, at han havde):

Hvis I bare vidste, hvor meget jeg holder tilbage, så ville I være taknemmelige. Denne her prædikant mener, at det er en mindre forbrydelse at være årsag til en kortvarig latter end en halv times dyb søvn.

Humorens anatomi

Men hvad er humor og komik? Det er noget pudsigt noget, siger Storm P. Man behøver bare at tage sin kones hat på, så er man latterlig.

En anden har sagt, at humor er det, man mangler, når man forsøger at beskrive, hvad det er. Ja, der er en fare for at dræbe selve humoren med alt for lange forklaringer. Eskimoerne har et udtryk for humor, som hedder quarrsiluni. Det betyder, at noget stiger op fra bunden og brister, som boblerne i vandet, når foråret kommer.

Det er et godt billede.

Humoren fanger altid én lidt ude af balance, formår at pege på noget, der ikke helt stemmer overens med de basale principper i tilværelsen. Ens normale begreber brister.

Den gode sans for humor ser det absurde eller noget, der er helt ude af proportioner, og det kan være både i parodien, satiren, ironien, underdrivelsen, overdrivelsen eller en practical joke.

Forældre med småbørn har omvendte komikere i hjemmet, som dagligt kan få gang i lattermusklerne. Det må da være en lattermild himmelsk Fader, som har givet børn dette overskud af liv. Børnenes verden er endnu ikke helt rund, men kantet og forunderlig, og det giver voksne mange fornøjelser, når de udforsker den.

Storm P. er min yndlings-humorist. Han leger ofte med modsætningerne og stiller de dybsindige og de trivielle ting i tilværelsen over for hinanden.

Som når Storm P. siger i sine fluer: "Man kan opfinde atombomber, men møllene kan man ikke få bugt med" eller "Når man rigtig tænker over livet, så drejer det sig om et stykke med leverpostej". Det er rigtigt set. Det handler ret beset om at overleve, men han får det overleveret, så vi kun kan smile.

Den kristne griner højest

Den kristne er egentlig den, der kan grine højest, for han har evnen til at se livet med himlen for øje, og humoren kræver netop en vis distance til ens egen situation.

Den kristne kan grine af sig selv, fordi han ved, at han ikke er omdrejningspunktet i tilværelsen. Humoren punkterer vores selvhøjtidelighed og forhindrer, at vi tager os selv alt for alvorligt. Det kalder på vor ydmyghed over for Skaberen. Latteren etablerer igen vort forhold til Gud, som legende børn, der kun kan være taknemmelige over det, han skænker os - omvendt er den stolte, der hævder sig over for Universets Herre, en tragikomisk figur.

Som forfatteren Flannery O'Connor har observeret, så er det kun den, som er sikker i sin tro, der kan se den komiske side af Universet. Johannes Møllehave skriver i bogen *Replikker og Pointer*:

Det er en vældig lettelse at erfare, at verdenen ikke hviler på vore skuldre eller ben, at vi ikke er ansvarlige for dens tilblivelse, dens beståen og dens fuldførelse. Den indre spænding forvandles til munterhed. At kende den sande målestok, den ægte kompetence,

*gør fri. Når mennesket derimod over-
vurderer sig selv, og betragter sig selv
som Guds Gud, fører det til krampag-
tighed og et krav om, bestandig at
blive bekræftet. Den, der har gennem-
skuet sin egen betydningsløshed og
ved, at han af den grund ikke bliver til-
intetgjort, men har sin tryghed i Ham,
den altelskende, han finder vejen til en
glad overbærenhed.*

G. K. Chesterton havde altid evnen til at se det komiske i hverdagens trivialiteter, og det kommer tydeligt frem i hans bøger og essays. Han gentog ofte billedet med den distingverede gentleman, der desperat forsøgte at fange sin bowlerhat på en vindblæst eftermiddag.

— Hvis vi ikke skulde ses forinden.
maa jeg saa ønske Dem Glædelig Jul.
— Tak i lige Maade og godt Nytaar.
Glædelig Paaske og Pinse og til Lykke
med Fødselsdagen!

Det er paradokset, han ser. Menne-
sket, skabt til at have herredømme over
al ting, men alligevel fuldstændig i natu-
rens nåde.

Vi griner, mens englænderen prøver at fange sin bowlerhat. Den bedste humor stikker overbærende til vor skrøbelighed og peger barmhjertigt på vore svagheder og skøvheder.

Den intelligente humor formår desuden at sige noget sandt og dybsindigt om den menneskelige natur og tilværelse. Vi ler af Holbergs personer, men samtidig griner vi af os selv. Der er noget af Jeppe på Bjerget i os alle sam-

men. Enhver, der har set de seneste tv-shows med Niels Hausgaard, har sikkert oplevet dette. Det er på samme tid en klar kritik af skolevæsenet, men også vittigt, når han forklarer, hvordan lærerne delte eleverne op i de bogligt begavede og praktisk begavede - og ham selv som udpræget praktisk begavet.

Men mens latteren runger, så slår fanatikerne og farisæerne sig ikke på lårene af grin. De prøver at bevare deres værdighed, og for dem er alt dødeligt alvor og virkeligheden en-dimensional. De er helt opslugt af deres egen lille verden og kan ikke tillade sig at gøre grin med sig selv.

Misbrug af humor

Det er ikke alt, som er morsomt, der
bør kalder på den kristnes latter. Jeg
ønsker ikke at promovere en lalleglad
kristen, der går gennem livet uden at
tage nogenting seriøst.

Det er kun tåben, som ler altid og af alting; han har helt mistet evnen til at skelne mellem tragedie og komedie og prøver i stedet at holde de barske realiteter et skridt fra livet.

Der er en tid til at græde og en tid til at le. Livet er også ansvar, pligter og alvor. Der er lidelser og sorg til enhver, der lever længe nok, og det er respektløst at grine af menneskelige tragedier, af vittigheder om hungersnød i Afrika - ting, som snarere bør fremkalde vor medlidenhed og omsorg.

Der er desuden mennesker, som i en tid er så opslugt af sorg, at det udfylder alt i ens tilværelse. Her finder humoren ikke en vej ind og kan ligefrem virke anmassende.

Kynismen er også en måde at misbruge humoren på. Den er især fremherskende hos journalister, og jeg ser den hos kolleger og mærker den også hos mig selv - hver dag konfronteret med de værste ulykker og lidelser, som ruller ind på skærmen fra nyhedsbureauerne er svære at håndtere og ikke sjældent gøres der grin med ulykker og død. En forsvarsmekanisme for at holde livets barske realiteter på afstand.

Jeg er sikker på, at det er lige så fremherskende hos læger og sygeplejersker og andre, som ofte og mere direkte konfronteres med døden. Der er også vulgære jokes og en vis form for sort humor, som vi må tage afstand fra.

Selvom humor kan samle folk, kan

den også være et af de mest magtfulde våben til at nedgøre personer - når en hel gruppe af mennesker griner og latterliggør en, kan det være pinligt og smerteligt, og man ved ikke helt, hvordan man skal håndtere det.

Danskerne er gode til den hurtige replik, til den hurtige ironiske stikpille, og spiller man med, er det en festlig leg, men det er ikke alle, der kan give igen, og denne humor risikerer da at blive taktløs og fornærmende.

Når Gud i Himlen ler

Har Gud humor? Den vittige siger: Selvfølgelig, han skabte jo dig, ikke? Jo, han skabte os med en humoristisk sans, og jeg kan ikke forestille mig en Gud uden evnen til at more over sine skabninger.

At vi finder noget humoristisk i Bibelen betyder ikke nødvendigvis, at det er den primære mening med det skrevne ord. Gud er ikke Den Store Komiker, han excellerer ikke med en masse vittigheder.

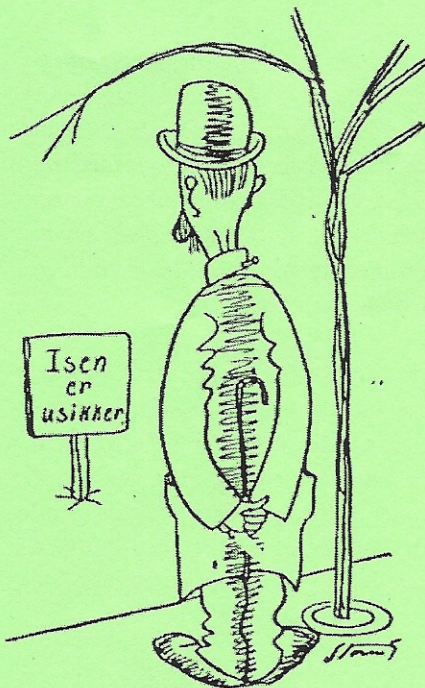
Gud bruger i stedet ofte humoren, ironien og sarkasmen i den faldne verden til at bringe os nærmere ham, især når han gør os opmærksomme på vores stolthed. Her viser han os ofte det ironiske i, at vi fortabte mennesker gør os selv til Gud, eller tilbæder det, som er mindre end Gud.

Han prøver at skabe ydmyghed i vore hjerter ved at vise os det tåbelige og komiske i at vende ham ryggen. Når Gud beskriver hedningene, der bærer deres afguder på trædyr, når de i stedet skulle bæres af Herren, er det absurd.

Eller når han beskriver mennesket, der med det samme træ laver en afgud og dernæst bruger samme stykke træ til brænde. Hele historien om Jonas er, set i bakspejlet, ret komisk, og jeg tænker mig, at forfatteren til Jonas' bog har været bevidst om dette.

Humoren findes i øvrigt i de mange billeder, som bliver brugt især i Ordsprogenes Bog og af Jesus i evangelierne. "Guldring i svinetryne: Smuk kvinde uden dømmekraft." "Den dovne stikker hånden i skålen, men gider ikke føre den op til munden". (Ordsp. 11:22, 19:24). Og Jesu ord: "I blinde vejledere, I sier myggen fra, men sluger kamelen." (Matt. 23:24).

Jesus bliver ofte portrætteret på malerier med et trist, alvorligt og ligefrem

— Det var Petrea osse.

depressivt blik i øjnene, og jeg tror, det er det billede, vi bærer rundt på af Herren.

Men har Jesus ikke undertiden i sin omgang med disciplene grinet hjerteligt med dem, han, der deltog i festligheder og endda tog sig så rigeligt for af retterne, at det faldt farisæerne for brystet? Var det noget, som var upassende for Herren selv? Jeg er sikker på, at farisæerne var af den mening, og disciplene en gang imellem.

Kan du gå rundt med et underfundigt smil over tilværelsens mange luner? Det er en vindende kvalitet, som tager brodden af hverdagens alvor, som bringer ydmygheden frem og skubber stoltheden fra sig, får tingene til at glide lettere mellem mennesker, som motiverer og inspirerer.

Er dit liv karakteriseret af latter, ikke hele tiden uden blik for livets smerte, men ofte med et lattermildt hjerte?

Er dit hjem et sted, hvor latteren er fremherskende? På arbejde? I kirken?

Som Kierkegaard siger: Man kan dårligt være kristen uden at være humorist - og have et humoristisk forhold til sig selv.

Nå, det er tid til at slutte, og som Storm P. siger: "Selvom en bog (artikel, red.) ikke ender godt, så er det i hvert fald godt, at den ender."

Alvorsord om Humor

Som modvægt mod livets mange sorger har himlen skænket mennesket tre gaver: Håbet, sønnen og latteren.

Immanuel Kant

Herre, giv mig sans for humor, giv mig nåde til at forstå en spøg.

En daglig bøn af Thomas More

Hvis vi alle turde være lidt mere latterlige, ville vi holde mere af hinanden.

Dostojevskij "Idioten"

En vittighed er en meget alvorlig ting

Charles Churchill

Religion er ikke melankoli, Guds ånd er ikke en lyseslukker

John Donne

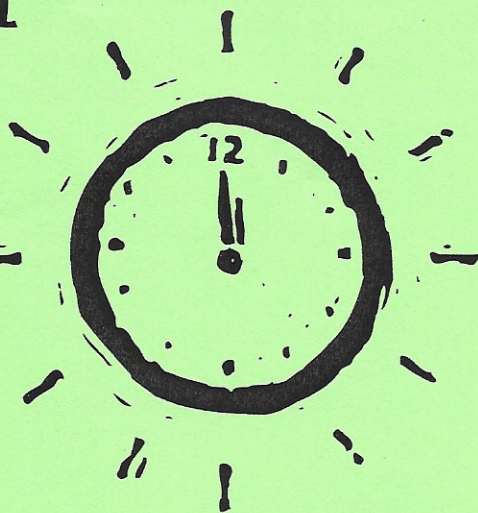
En gnaven religion er djævelens religion

John Wesley

Hvad der er sjovt ved os er helt nøjagtigt, at vi tager os selv for seriøst.

Reinhold Niebuhr

Tiden ^{og} troen

Af Carsten Thomsen

I et tankevækkende interview i Berlingske Tidende for nylig sagde dr. scient. og tidsforsker Peter Øhrstrøm, at det moderne menneske har erklæret tiden krig.

Krig, på den måde, at vi ikke vil finde os i det fjendtlige element i tiden, som sætter rammer og begrænsninger.

Den moderne drøm er at sætte tiden i stå, at ophæve tid og sted, at kunne være to steder på én gang, at gendanne alt og ultimativt at sætte tiden ud af spil, overvinde døden og få evig tid til rådighed.

Teknologien har ændret vores tidsbegreb, så vi nu tror på illusionen om at kunne overvinde tidens begrænsninger og føle, at vi er herrer over den. Fx at sidde foran computeren og samtidig befinde os et sted ude i cyberspace, hvor vi "mødes" med andre. Stort set hvor vi er, kan vi være i kontakt med andre mennesker, så vi fysisk er ét sted, men mentalt et andet.

Vi har i stigende grad fornemmelsen af, at "tiden er vores egen", som en kendt reklame slår på...Men forsøger vi at være mange steder på én gang, risikerer vi at være ingen steder. Mister vi vores nu, mister vi livet.

Det er en betimelig advarsel. At tiden er vores egen, som vi uden videre kan manipulere med ligger langt fra en bibelsk tidshorisont.

For den kristne er tiden grundlæggende en gave fra Gud. Det er Skaberen, der bestemmer vores indgang og udgang, og hvor mange år vi får lov til at leve. "Din er dagen, din er natten, du har givet solen og månen deres plads" lyder salmistens pris til Gud (Sl. 74 :16). Det er Gud, som har ordnet livets rytme, dag og nat, uger og år. Det er ikke mennesket, som har opfundet tiden, og vi kontrollerer den heller ikke.

For nogle år siden var det en standard-bemærkning i vores menighed at sige, at der var møde næste uge, "hvis

Herren vil, og vi lever". Det udtryk indeholder en dyb sandhed om vores forhold til tiden.

Det er netop det, Jesus anklager den rige bonde for, når han planlægger sin pension og velmagtsdage - uden at have Gud med i sine planer (Lukas 12:16-20), og det er det Jakob advarer de kristne om, når de skråsikkert siger, at de i dag eller i morgen vil rejse til en bestemt by og bo et år der. For vi ved ikke, hvad morgendagen bringer. I stedet bør vi sige: Hvis det er Guds vilje, så vil vi leve og gøre det og det.

Men den vestlige kultur regner stort set ikke længere med Gud, som den, der styrer tiden, som har kontrol over historiens udvikling. Og som kristne må vi være opmærksomme på, at vi ikke falder i samme grøft - at vi bruger reklamens udtryk "tiden er vores egen".

Peter Johannes Schjødt bruger ordet "hurtighedssamfundet" i kronikken "Tiden, tempoet og tomheden":

Hurtighedssamfundets tyranni har betydet, at kamp med manglende tid er blevet en primær erfaring hos det moderne menneske. I den danske version af hurtighedssamfundet siger 70 procent af den voksne befolkning, at de har problemer med at nå alt det, de gerne vil og hævder, at de ikke har tid nok i hverda-

gen.

Hurtighedssamfundet rammer også børnene, som får stress pga. forældrenes travle og hektiske hverdag. I skolen kan man således se, at børnene har forældrenes stresssymptomer, ligesom mange børn bliver kontaktforsømte på grund af overarbejdende forældre. Langt de fleste børn kan forvente en materiel tryk fremtid, men de sendes af sted mod denne fremtid med stress og krav om effektivitet lige fra de starter i børnehaveklassen.

Kortere daglig arbejdstid, mere ferie, bedre tilrettelæggelse af arbejdet og mere effektive hjælpemidler i det daglige, både på arbejdet og i hjemmet, har altså ikke ført til oplevelsen af mere fritid og mindre travlhed.

Selv om mængden af fritid ikke er faldet, så er samfundet alligevel blevet et jeg nåede det lige-samfund, som børnepsykiateren Gideon Zlotnik kalder det. Manglende tid til alle aktiviteter fra arbejde til fritid er blevet dette samfunds primære udtryk for både børn og voksne. Der var vist ikke nogen, der havde regnet med, at landvindingerne inden for arbejdstidens forkortelse og den tidsbesparende teknologi ville resultere i, at folk synes de havde for lidt tid til stort set alle gøremål.

Det er en dagligdag, de fleste kan nikke genkendende til. Det er nærmest blevet en dyd at være stresset. Travlhed med mobiltelefonen i gang, mens vi shopper og prøver at holde styr på poderne, der farer rundt mellem køleboksene. Det hele bliver ordnet på én gang, og vi har "sparet tid".

Guds tidshorisont er væsentlig forskellig fra vores. "Tusind år er i dine øjne som dagen i går, der er forbi, som en nattevagt". Regner vi som kristne med tiden på en helt igennem verdslig måde? Hvordan får vi indstillet vort indre ur til den hastighed, Guds ur tikker i?

Det er et vanskeligt spørgsmål. Nogen har brug for at skrue ned, andre spilder

SPIDSEN

EN AKTUEL KOMMENTAR

måske for meget tid. Her er blot tre vin-
kler, som kan give os større ro og et
bedre perspektiv over tiden:

1. Der er en frihed i visheden om, at
tiden ultimativt er Guds. Han holder
både verdens fremtid og vor fremtid i
sin hule hånd. Salmisten får stor ro, når
han priser Gud for at "mit livsløb er
i dine hænder". Vi kan være ret skråsi-
kre mht. fremtiden - både vor egen og
verdens - forstået på den måde, at Gud
kender den.

Vort livsløb er blevet tilrettelagt, og
det er ikke en tilfældig række af begiven-
heder uden mening. Tiden er ikke kun
en ressource, som vi skal presse mest
mulig ud af. Det er i stedet en daglig
gave fra Gud, og under bøn lægger vi
dagens timer frem for ham i taknemme-
lighed og pris for at kunne tjene ham
det mål af tid, han skænker os.

2. Gud har sørget for, at vi kan finde
balancen. Søvn er en gave, som tvinger
os til at hvile og blive fornyede i sjæl og
sind. Ved enden af dagen kan vi betro
Gud, de ting, som vi ikke fik tid til at
gøre. Vi kan nogle gange have så travlt,

at nattens timer må tages i brug, men
det er ikke godt, hvis det bliver en per-
manent situation.

Gud gav også mennesket sabbaten,
der minder os om Herren hvile. Vi skal
ikke overholde sabbaten som en jødisk
forordning, men selv i Jesu liv var der en
balance mellem arbejde og hvile, aktiv-
itet og tilbagetrukkethed.

Jesu liv kunne let blive et langt stresset
forløb med mennesker, der trængte ind
på ham hvert andet øjeblik. Men han
"skruede" også ned og brugte tid på
andagt. Er der en sabbatstid i dit liv,
hvor du kan komme væk fra det daglige
trummerum?

Desuden er andagtstiden og bønnen
en tid, hvor vi kan "skrue ned" og kon-
centrere os om Gud og lægge vores
gøremål frem for ham.

3. Leve i nuet. Ørhstrøm skriver:
"Forsøger vi at være mange steder på en
gang, risikerer vi at være ingen steder.
Mister vi vores nu, mister vi livet." Jesus
kommer med en af de sværeste leveregler
i Bjergprædikenen: "Vær ikke bekymrede
for i morgen".

Det er svært at leve i nuet. Mange

**"Vi mister, hvad det han-
dler om, hvis vi kun gør
tiden til tal. Skal vi være
i nærheden af livet skal
det handle om "nu"."**

forfalder til nostalgi og tænker tilbage
på bedre tider, og spekulerer bittært over
fortidens ar og modgang. Eller vi bekym-
rer os om fremtiden og lægger hele tiden
nye planer. Og vi siger hele tiden "hvis
bare det skete...så skulle jeg..". En sagde
engang: "Livet er det, der sker, mens du
har travlt med at lægge andre planer".

Sig Gud tak for øjeblikket, nuet. Vi
kan nyde et liv fyldt med mening, i dag.

Vi kan se fortidens fejl og synder i
øjnene i Kristus og bringe det ind under
Kristi blod.

Vi kan betro vor fremtid til Herren
og få fred og en større ro i, at hans vilje
vil ske, og at han kender fremtiden, han
er Herre over tiden.

Nåden sætter os fri til at opleve det
nuværende øjeblik, mens skyld og skam
holder os tilbage.

Guds

ubegribelighed

Af Louis Nielsen

Politiken har hver lørdag en præ-
dikanmeldelse, hvor man den
foregående søndag har sendt en
af sin journalister til gudstjeneste i en
eller anden kirke.

Meningen med prædikanmeldelsen
er så at formidle videre til avisens læsere
det indtryk, den pågældende journalist
har fået af gudstjenesten og navnlig
prædikenen. De anmeldelser, jeg har
læst, har været forbløffende fair og
åbne, og har bidraget til at formidle
et indtryk af, hvordan der prædikes i
danske kirker. Og det indtryk er, som
man kan forvente, såre forskelligt.

Men paradoksalt nok, har de prædi-
kener, hvor der har været mest bibelsk

og evangelisk substans generelt mod-
taget de bedste anmeldelser.

Noget, som er trådt frem fra et par af
disse anmeldelser og ind imellem også
er faldet fra andre, når de har udtalt
sig om kirke og kristendom, er den
"omklamring af Guds kærlighed", de
har følt sig udsat for, når de har lyttet
til præstens prædiken.

Vi genkender alle situationen. Vi vil
så nødtigt formidle noget negativt, vi
ønsker, at alle skal kunne li' Gud og
li' os. Gud er "alle tiders", han er den
store, dejlige runde fader, som altid
smiler til os, forvisser os om, at det
nok skal gå, at han elsker os og altid
vil elske os, og at han aldrig vil kunne

drømme om at "rynke brynene" over
for os.

Det er nu sagt så ofte, at det er
blevet en kliche, og det gør ikke læn-
gere noget indtryk på os, tværtimod
irriterer og oprører det nogle folk.

Egentlig kan vi godt forstå dem.

For er Gud sådan, så reducerer det
ham til en ligegyldighed, samtidig med,
at det frakender vore valg og den måde,
vi vælger at leve på enhver betydning.
Er Gud sådan, har intet længere ulti-
mativ betydning eller bare indeholder
kimen til noget, som har ultimativ
betydning.

Så bliver livet dybest set et spørgsmål
om held og tilfældighed. Og i det spil

vil nogle være heldige og andre uheldige. Og det eneste, vi vil kunne sige til de uheldige, er "Sorry for you!". Ikke længere behøver vi frygte en regnskabetts dag, en dag hvor alt vil komme for lyset, og alt vil blive dømt, nogen til skam og evig undergang andre til herlighed og evigt liv. For Gud er bare jovial og rund, lidenskabsløs og rar.

Vrede og nåderig

Men er det Bibelens Gud, den Gud Abraham adlød, som var en rædsel for Isak, som Jakob kæmpede med, og som Moses mødte i den brændende tordenbusk, som åbenbarede sig i torden, lyn og jordskælv ved Sinaj, som jorden bærer for, som Jesus fortalte os, at vi havde grund til at frygte, han, hvis vrede og forbandelse ramte Jesus, da han som vort stedfortrædende sonoffer blev gjort til synd for os, han som er luende ild?

Det er så ikke hele sandheden om Gud (og gudskelov for det!), for han har åbenbaret sig som den "nåderige og barmhjertige" (2 Mos 34:6-7; Joh 1:17; Ef 2:4-6), som den, der "ikke vil nogen synders død", men "har elsket verden så højt, at han har givet sin Søn den enbårne, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv", den som "viser sin kærlighed overfor os derved, at Kristus døde for os, medens vi endnu var syndere", ja han som "er kærlighed" og er "såre rund til at forlade".

Men det ophæver heller ikke på nogen måde det første, det hører netop med til den, han er, og sådan som han udfolder sit liv i verden. Han vil altid for os og for al hans skabning, - englene med - være den ubegribelige.

En komfortabel Gud

Job udtrykker det på denne måde:

"Han (Gud) er vis, og han er stærk, hvem kan trode ham og slippe godt fra det? Han flytter bjerge, før de ved af det, i sin vrede får han dem til at styrte sammen. Han ryster jorden løs fra dens fundament, og dens søjler skælver. Han befaler solen ikke at stå op, og for stjernerne har han sat segl. Han alene spænder himlen ud, han går på havets ryg. Han skaber Løven og Orion, Syvstjernen og stjernebillederne på sydhimlen. Han gør store ting, der ikke kan udforskes, og undere der ikke kan tælles.

Han kan gå forbi mig, uden at jeg ser ham, han kan fare forbi, uden at jeg mærker det. Hvem kan hindre ham, hvis han vil røve noget? Hvem kan sige til ham: "Hvad er det, du gør?" Gud holder ikke igen på sin vrede, selv Rahabs hjælpere må bøje sig under ham. Hvordan skulle så jeg kunne tage til orde imod ham og vælge mine ord over for ham?"

Job 9:4-14.

Jobs venner var alt for tillidsfulde i den tanke, at de kunne forklare Gud og Guds veje. De havde svar på alt, også på den ulykke, der var overgået Job. Men i virkeligheden var de holdt fast i et jerngreb af dem selv og deres egen alt for komfortable gudsopfattelse og verdensanskuelse. Derfor gik de fra at være Jobs nærmeste og kæreste venner til at blive hans bitreste fjender.

Også vi kan mene, at vi ærer Gud og fortæller sandheden, når vi siger til mennesker, at de ikke behøver at frygte Guds vrede. Han vil se til, at alle omsider bliver frelst og kommer i himlen uden hensyn til, hvor meget de ellers har frabedt sig Gud og vil afsky at være netop der, hvor han er - i himlen.

Vi gør det til Guds problem snarere end til vort problem, at der er sådan et sted som helvede, at der er en fortabelse, muligheden for en dobbelt udgang af livet. Som om, at det oprørende i situationen ligger på Guds side og ikke på menneskets, som afviser Gud og viser hans kærlighed til dørs.

Guds ubegribelighed møder os ikke alene i de store og evige spørgsmål om frelse og fortabelse, udvælgelse og forudbestemmelse, nåde og ansvar, synd og skyld, men også i spørgsmål som livets uretfærdighed, den enkeltes personlige skæbne etc.

Ubesvarede spørgsmål

Ved tro, men også kun ved tro (på grundlag af hans åbenbarede ord), kan vi sige, at der ikke findes nogen uretfærdighed hos Gud, ja i lyset af forløsningen og frelsen gennem Kristi død og opstandelse og Helligåndens iboen os kan vi også udtale som en troens overbevisning, at "alt virker sammen til gode for dem, der elsker Gud, og som efter hans beslutning er kaldet" (Rom 8:28).

Vi vil endda kunne stemme i med Paulus i troens triumferen over alle

magter og kræfter, som kuer os og truer os med død og undergang: "Jeg er vis på, at hverken død eller liv eller engle eller magter eller noget nuværende eller noget kommende eller kræfter eller noget i det høje eller i det dybe eller nogen anden skabning kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre" (Rom 8:38-39).

Men det er ikke det samme som, at vi forstår og kan svare på ethvert hvorfor, hverken vore egne eller andres.

Der er tårer, som følger os lige til himlen. Jesus står ikke lyslevende ved enhver grav og siger: "Lazarus kom ud" - jo han gør det på opstandelsens morgen. Han står ikke i ethvert stormvejr, som rejser sig, og byder med sin myndige røst "Ti! Vær stille!"

Til tider giver han endda sine egne og menighedens fjender anledning til at sejre over os, som de tilsyneladende også sejrede over ham langfredag. Men det reducerer på ingen måder det, at han har al magt, og vent, dagen kommer, hvor alt, *synligt* skal underlægges ham.

Han har alle muligheder intakte, de er hans til hans frie disposition, men det er ikke altid, han bruger dem, som vi synes, at han skal. Vi er i hans hænder, men han er ikke i vores. Han kender alt om os, men vi forstår ikke alt ved ham. I hvert fald ikke nu. Men siden skal vi forstå, og en dag skal vi kende fuldt ud, som vi selv er kendt.

I virkeligheden er det en stor lettelse og en stor glæde og en styrkelse af vor tro, at vi ikke kender alt og ikke kan svare på alt. At der er dybder og hemmeligheder i Gud, vi ikke kan greje. At hans domme er uransagelige og hans veje usporlige, men at "fra ham og ved ham og til ham er alle ting" (Rom 11:36 a).

Hvor ville det være godt, hvis vi både i vor forkyndelse, i vor tolkning af livet og i vore svar på menneskers spørgsmål lod den dør stå vidt åben - så vi uden omsvøb og med stor frimodighed fortalte, hvad der er åbenbaret os om Gud, men med lige så stor tillid indrømmer, at der er meget, vi ikke ved og meget, vi ikke forstår ved Gud og ved hans veje - og det fylder os undertiden med bæven - for det er han alt for underfuld til, alt for ubegribelig til.

Narnias Verden

Sølvstolen

1. del, Af Louis Nielsen

“Sølvstolen” er den fjerde bog i fortællingerne om Narnia; men inden Lewis skrev den, skrev han “Hesten og Drengen”, derved bliver “Sølvstolen” den femte bog om Narnias verden.

I “Sølvstolen” møder vi for første gang Jill Pole, en elev fra samme skole som Eustace, som vi har mødt tidligere i “Morgenvandrersens Rejse”. Eustace selv er den anden af bogens tre hovedpersoner. Af andre kendinge møder vi dværgen Trumfe, nu en meget gammel mand, som vi tidligere mødte i “Prins Caspian”.

Caspian selv er også blevet gammel, og han er på vej væk fra Narnia straks ved bogens begyndelse, og når vi møder ham igen, er han død. Også den “hvide heks” fra “Løven, Heksen og Garderobeskabet” er tilstede, her som “Fruen af Den grønne Kjortel”. Ny er Prins Rillian, Caspians søn og tronarving og ikke at forglemme marskmulen Muddermugge, som er den tredje hovedperson.

Muddermugge er sammen med musen Rippitjip en af de virkelig herlige figurer i Narnias verden. Ham kan vi glæde os til at stifte yderligere bekendtskab med. Det siges, at han er modelleret over Lewis’ havemand og altnuligmand i The Kilns, William Paxford, eller rettere Muddermugge er arketyper på mennesker som William Paxford, som stiller få krav for sig selv,

men er trofaste næsten ud i det absurde med det, som er andres.

Som Muddermugge var Paxford kendt for sine pessimistiske forudsigelser, og som Muddermugge var hengiven for Aslan og Aslans ærinde, var Paxford også en særdeles hengiven ven af Lewis.

Bag gymnastiksalen (11-24)

Sølvstolen begynder i en skolegård i en yderst moderne og politisk korrekt skole i England; igen lægger Lewis ikke fingrene imellem i sin beskrivelse af denne skole; “den var ikke noget rart sted”, siger han lakonisk; og de følgende linjer bekræfter på det bestemteste det indtryk:

“De voksne, der styrede den, havde nogle besynderlige ideer. De mente, at drenge og piger skulle have lov til at gøre, hvad de havde lyst til. Og desværre var det

sådan, at det, som en ti-femten stykker af de største drenge og piger havde aller-mest lyst til, var at tyrannisere de andre. Der foregik mange ting - uhyggelige ting - som straks ville være blevet opdaget og stoppet på en almindelig skole; men det blev de ikke på denne skole. Eller hvis de blev det, så blev de ansvarlige hverken bortvist eller straffet. Rektor sagde, at de var interessante psykologiske tilfælde og kaldte dem op på sit kontor og snakkede med dem i timevis. Og hvis man nu var snu og sagde de rigtige ting til rektor, endte det som regel med, at man kom i kridthuset i stedet for at falde i unåde”:

Denne gang var det Jill Pole, det var gået ud over. Så hun står og græder, da Eustace kommer forbi og straks forsøger at trøste hende, til at begynde med uden synderligt held. Lidt efter kommer de dog i snak, og snakken falder bl.a. på den meget store forandring og forvandling, der var sket med Eustace

siden sidste skoleår. Denne forvandling hænger sammen med Aslan og Narnia, så det giver også Eustace anledning til at fortælle Pole om den forunderlige verden, han havde gæstet. Pole vil ikke tro på det, så Eustace må sværge. Det giver Lewis anledning til at komme med endnu et hip til skolen:

“Dengang jeg gik i skole, ville man have sagt: ‘Jeg sværger ved Bibelen.’ Men bibler var ikke noget, børnene på forsøgsskolen blev opmuntret til at læse”.

Det ender med, at Jill konkluderer: “Men hvad kan det nytte? Vi er ikke dér (i Narnia). Vi er her. Og vi kan ikke komme dertil. Eller kan vi?”. Eustace ved ikke, hvad han skal svare; han har selv spekuleret over det, om det er muligt selv at gøre noget for at komme dertil. “Du mener”, siger Jill ... “tegne en cirkel på jorden ... og skrive tegn i den - og stille os i den ... og fremsige trylleformularer?”

Eustace svarer, at han selv har tænkt noget i den retning, men “jeg er ikke sikker på, at det dér med cirkler og tegn er nogen god idé. Jeg tror egentlig ikke, at han (Aslan) ville bryde sig om dem. Det ville se ud, som om vi troede, at vi kunne tvinge ham til at hjælpe os. Men i virkeligheden kan vi kun bede ham om det”.

“Hvem er den person, du bliver ved med at snakke om?” spørger Jill. “De kalder ham Aslan ... det andet sted”, svarer Eustace. “Det var da et løjerligt navn!” indvender Jill. “Ikke halvt så løjerlig som han selv”, svarer Eustace alvorligt.

Underfuld Aslan

Lewis’ kristologi er dyb som den er bibelsk. Aslan er ikke en tilfældig Løve, ikke en Hr. Hvem Som Helst. Ham dirigerer, kommanderer og manipulerer man ikke med. Men man kan bede til ham. Han er kendt, han har “et navn som ingen anden”, men der er meget mere i ham, end nogen kan fatte og forstå. Hans navn er underfuldt, men selv er han mere underfuld endnu. Måske endda løjerlig for det er langt fra alt ved ham, vi forstår.

Det er tydeligt, at Jill endnu er meget langt fra at forstå noget som helst af alt dette. Hvordan skulle hun? Det er

ligesom Lewis siger, med “den opdragelse og indoktrinering, hun har været igennem. Eustace selv er lige begyndt at forstå.

Men pludselig, som de flygter fra en forfølgende kammerat, er de et sted, som ikke har noget navn, men tydeligvis er uden for jordens tid og sted, et sted mere vidunderligt end noget, de kender fra deres egen verden, måske Aslans eget land. Jill opfører sig ikke ligefrem godt.

Hun skal endda rigtig vise, hvor dristig hun er, da hun bevæger sig helt ud til kanten af de svimlende højder, de befinder sig i. Eustace bliver stiv af rædsel. Jill foragter ham. Han forsøger at få hende bort fra kanten, men ender selv med at styrte i dybet.

Kun ved en løves mirakuløse åndepust bæres han gennem skyerne, så han ikke styrter ud i den visse død. Jill er naturligt nok bange for løven, men han værdiger hende ikke et blik. Siden skal hun sande, at netop denne løve undrager man sig ikke.

Jill får en opgave(25-36)

Jill har ingen anelse om løvens identitet, den er bare en løve, hun er bange for, og

som hun ikke vil møde. Hun tror, at det hele er en drøm. Hun tænker på Eustace og hans fald ud over skrænten. Men hun afviser for sig selv på det bestemteste at have nogen skyld i det skete. Hun græder. Hun er rådvild, aner ikke, hvad hun skal gøre. Og hun er tørstig, rigtig tørstig, og det bliver værre og værre med hendes tørst.

Hun hører en rislen fra et vandløb. Men på den anden side af vandløbet ligger en løve. Jill er lammet af frygt, flygte tør hun ikke, og nu kunne hun ikke længere udholde sin tørst. Hun vil gøre hvad som helst for at få noget at drikke.

“Hvis du er tørstig, så kom og drik” lyder en stemme. Jill undrer sig over, hvor ordene kommer fra, men da ordene lyder endnu engang, bliver hun klar over, at det er løven, som har talt dem. Stemmen lød ikke som en menneskestemme:

“Den var dybere, vildere og kraftigere; en slags stor, gylden stemme. Den gjorde hende ikke mindre bange, end hun hele tiden havde været, men den gjorde hende bange på en anderledes måde”.

Persongalleri i Sølvstolen

I “Sølvstolen” møder vi for første gang Jill Pole, en elev fra samme skole som Eustace, som vi har mødt tidligere i “Morgenvandrersens Rejse”.

Eustace selv er den anden af bogens tre hovedpersoner. Af andre kendinge møder vi dværgen Trumfe, nu en meget gammel mand, som vi tidligere mødte i “Prins Caspian”.

Caspian selv er også blevet gammel, og g han er på vej væk fra Narnia straks ved bogens begyndelse, og når vi møder ham igen, er han død. Også den “hvide heks” fra “Løven, Heksen og Garderobeskaftet” er tilstede, her som “Fruen af Den grønne Kjortel”.

Ny er Prins Rillian, Caspians søn og tronarving og ikke at for-

glemme marskmulen Muddermugge, som er den tredje hovedperson.

Muddermugge er sammen med musen Rippitjip en af de virkelig herlige figurer i Narnias verden. Ham kan vi glæde os til at stifte yderligere bekendtskab med. Det siges, at han er modelleret over Lewis’ havemand og altmuligmand i The Kilns, William Paxford, eller rettere Muddermugge er arketyper på mennesker som William Paxford, som stiller få krav for sig selv, men er trofaste næsten ud i det absurde med det, som er andres.

Som Muddermugge var Paxford kendt for sine pessimistiske forudsigelser, og som Muddermugge var hengiven over for Aslan og Aslans ærinde, var Paxford også en særdeles hengiven ven af Lewis.

"Er du tørstig?" sagde løven. "Jeg er ved at dø af tørst," sagde Jill. "Så drik," sagde løven". Må jeg ... kunne jeg ...ville du have noget imod at gå væk, mens jeg gør det?" spurgte Jill. Løvens svar på dette var blot en meget lav knurren. Og idet Jill stirrede på dens ubevægelige krop, forstod hun, at hun lige så godt kunne have bedt hele bjerget flytte sig for hendes bekvemmeligheds skyld.

Vandløbets herlige rislen var ved at drive hende til vanvid. "Vil du love mig ikke ... at gøre mig noget, hvis jeg går derhen?" sagde Jill. "Jeg lover ingenting," sagde løven.

Jill var nu så tørstig, at hun uden selv at opdage det var trådt et skridt nærmere. "Æder du små piger?" spurgte hun. "Jeg har slugt både drenge og piger, kvinder og mænd, konger og kejsere, byer og riger," sagde løven. Den sagde ikke dette, som om den pralede, eller som om den var ked af det, eller som om den var vred. Den sagde det bare. "Jeg tør ikke gå hen og drikke," sagde Jill. "Så dør du af tørst," sagde løven. "Jamen, du godeste!" sagde Jill, idet hun trådte endnu et skridt nærmere. "Så må jeg nok hellere prøve at finde et andet vandløb." "Der er ikke noget andet vandløb," sagde løven.

Det faldt aldrig Jill ind at drage løvens ord i tvivl - ingen, der havde set dens strenge ansigt, kunne gøre det - og pludselig besluttede hun sig. Det var det værste, hun nogen sinde havde været nødt til at gøre, men hun gik hen til vandløbet, knælede og begyndte at tage vand op med hånden. Det var det koldeste, mest forfriskende vand, hun nogen sinde havde smagt.

Man behøvede ikke at drikke ret meget af det, for det slukkede ens tørst med det samme. Inden hun smagte det, havde hun haft i sinde at styrte væk fra løven, så snart hun var færdig. Nu gik det op for hende, at dette faktisk var det farligste, hun kunne gøre.

Hun rejste sig og blev stående stille; hendes læber var stadig våde af vandet. "Kom her," sagde løven. Og hun var nødt til at adlyde den. Hun stod næsten mellem dens forpoter nu og kiggede den lige ind i øjnene. Men hun kunne ikke gøre det ret længe; hun sænkede blikket.

"Menneskebarn," sagde løven. "Hvor er drengen?" "Han faldt ned i afgrunden," sagde Jill. "Hvordan gik det til, menneskebarn?" "Han prøvede at forhindre mig i at falde." "Hvorfor var du så tæt på kanten, menneskebarn?" "Jeg skulle vise mig." "Det er et godt svar, menneskebarn. Gør det aldrig mere." Løvens udtryk blev for første gang en smule mindre strengt. "Drengen er i sikkerhed.

Geografien i Narnia

Geografien i bøgerne er interessant.

De to første foregår i selve Narnia, den tredje på en sørejse til nogle af Narnias fjerntliggende øer.

"Hesten og Drengen" foregår mest uden for Narnia, på flugt til Narnia; "Sølvstolen" begynder og slutter i Narnia, mens det meste af den foregår på rejse gennem øde og vilde lande til en ruinby og i et rige under denne ruinby.

"Trolldmandens Nevø", som sætter det hele i gang, foregår i England, i en forgangen verden, og i en verden under skabelse (Narnia) og tilbage i England igen.

"Det sidste Slag" foregår i Narnia, i landet bag staldøren og i Aslans eget land.

"I ville ikke have kaldt på mig, hvis jeg ikke havde kaldt på jer"

Aslan

Jeg har pustet ham til Narnia. Men din opgave vil blive sværere på grund af det, du har gjort." "Hvilken opgave?" sagde Jill. "Den opgave, som er grunden til, at jeg hentede dig og ham hertil fra jeres egen verden".

Dette gjorde Jill meget forvirret "Sig, hvad du tænker, menneskebarn," sagde løven. "Jeg spekulerede på ...jeg mener... er der mon sket en fejltagelse? Fordi ingen hentede mig og Scrubb (Eustace). Det var os, der ønskede at komme hertil. Scrubb sagde, at vi skulle kalde på en eller anden - jeg kan ikke huske navnet - og så ville denne person hjælpe os. Og det gjorde vi, og så opdagede vi, at døren var åben".

"I ville ikke have kaldt på mig, hvis jeg ikke havde kaldt på jer", sagde løven, "Så var det altså dig, der hjalp os?" "Ja. Og hør nu, hvad det er for en opgave, du skal løse". (Side 27-30).

Ingen sentimental frelse

Jeg har bragt dette lange citat, fordi det er Lewis, som han er, og som vi et stykke tid nu har kendt ham. Det er igen hans egen "omvendelseshistorie", som ligger bag, men ikke kun hans egen, men enhvers. Man kan ikke sige, at han gør kristendommen sentimental. Det er sandsynligvis en af de værste bjørnetjenester, vi i ind imellem har gjort mennesker, at vi har gjort kristendommen sentimental.

At komme til Jesus Kristus er altid at komme til sin overmand, en som ikke behøver os, men som vi desperat behøver. Aslan kan gå forbi Jill, men Jill kan ikke undslippe Aslan. Han jager hende, ikke ved at løbe efter hende, det behøver han ikke engang, men ved at være der og være der på sådan en måde, at han ikke er til at komme udenom. Jo, Jill kan nok undslippe Aslan, men så vil hun dø af tørst. For der er ikke noget andet vandløb at drikke af, end netop det, hvor han, løven ligger. Og ham flytter man ikke, hvor meget end Jill beder ham om at flytte sig.

På en og samme tid er løven vild og farlig, og dog herlig og dragende. Han efterlader en ligesom uden andet valg end at vælge ham. Men han udsteder ingen garantier. Han er i stand til at æde hende, hvis det er det, han vil. Han har før ædt både drenge og piger og konger og kejsere med. (Jesus er alles Herre og alles dommer. Og det er ikke bare en talemåde, det er den uundgåelige virkelighed).

Skal Jill drikke af vandet - og uden det dør hun - må hun nærme sig stedet, hvor løven er, og gøre det betingelsesløst. I sin dårskab planlægger hun at flygte, når hun først har drukket - og oh! hvor er dette vand forskelligt fra noget andet vand, hun nogensinde har drukket - men hun opdager, at er man først i hans nærvær, så holder han en fast, ikke med sine poter, men med sit myndige, bydende ord.

At komme til Aslan

Der er også et regnskab at gøre op, noget som er mellem Jill og løven. For hvad er der blevet af hendes ledsager? Hvorfor er han her ikke? Overfor løven tør Jill ikke lyve. Hun ved nu, at det er hendes skyld, at Eustace ikke er her.

Men nu hun har indset det og bekendt det for løven, ændres hele samtalen. Forholdet mellem dem bliver åbent og tillidsfuldt.

Og løven har en opgave til hende, og derfor har han kaldet hende til sit land. Det forvirrer Jill, for hvordan hænger det sammen? Det var da hende og Eustace, der havde kaldt på ham. Men nej, siger Aslan - for ham er det - det var mig, der kaldte på jer, for ingen kalder på mig, uden jeg først har kaldt på ham.

Lewis øser her ikke alene af sine egne erfaringer og overbevisninger, men det han udtrykker, rimer også godt med Skriftens vidnesbyrd. For i Det gamle Testamente er Gud Herren og i Det nye Testamente den herliggjorte Jesus Kristus både umådelig tiltrækkende og umådelig frygtindgydende på samme tid.

Ham nærmer man sig ikke uden med bæven, og ikke uden at være kaldt og indbudt. Kun fordi han kalder og opmuntrer os til at komme, kan vi komme, og kommer vi. Og så er han den, som opfylder vore dybeste længsler og slukker vor evige tørst. Men vi må prisgive vor stolthed og det, at det er os, som sætter betingelserne, og på nåde og unåde overgive os til ham. Uden vilighed til at opgive kontrollen over os selv og til at være situationens herre forbliver vi udestængte fra Paradiset.

Det er måske svært at se for den, som har været kristen hele sit liv, fordi han eller hun er vokset op i et kristent hjem og i kirken. Men det ses f.eks. tydeligt i Saulus af Tarsus' omvendelse, og det understreges også tydeligt af, at ord som "befale" og "byde" indgår i evangeliet og i evangeliets appel til mennesker.

Aslan har kaldet Eustace og Jill, fordi han har en opgave til dem, en opgave som vedrører Narnia, og hans opgave har hast og tåler ikke udsættelse. Gennem Jills tankeløse optræden har de allerede spildt megen kostbar tid og gjort løsningen af opgaven så meget sværere for sig selv. Udskydelsen og de forspildte muligheder er noget, vi skal lægge mærke til, for de er et hovedmotiv i "Sølvstolen".

De fleste af os, som er vokset op med den evangelikale tradition, er nok tilbøjelige til at skelne mellem et "før" og et "efter" bestemt af, hvornår vi kom

til tro på Jesus. Og det er også korrekt at skelne på denne måde. Men Lewis' overbevisning er, at Gud har været dér fra første dag af vort liv, og har søgt os fra første dag af vort liv. Hans nåde har med andre ord ikke været fraværende, selv ikke da vi endnu ikke kendte ham.

Det betyder ikke, at de skæve ting i vort liv ikke også er der og stadig kan gøre sig gældende, men det er Guds nåde også. De forviklinger, Jill har gjort sig skyldig i, inden hun overhovedet har mødt Aslan, er med til at kortlægge det videre hændelsesforløb. Men Aslan er

**Kun fordi han kalder
og opmuntrer os til at
komme, kan vi komme.
Han er den, som opfylder
vore dybeste længsler og
slukker vor evige tørst.
Men vi må prisgive vor
stolthed og på nåde og
unåde overgive os til
ham.**

der, og det er den afgørende forskel, også den eneste faktor, som får det hele til at lykkes til sidst.

En opgave fra Aslan

Opgaven tåler ikke yderlig udskydelse. Jill får derfor ikke længe lov til at bare at blive hos Aslan. Den forsvundne prins skal findes, og han skal bringes tilbage, også selv om det skal koste Jill livet at finde ham, eller Aslan løser hende fra opgaven ved at bringe hende tilbage til hendes verden. Andre valgmuligheder er der ikke.

Guds kald til os er altid absolut.

Vil vi følge det, eller vil vi ikke følge det; det er altid derom, at diskussionen står, ikke om kaldet eller opgaven selv; den bestemmer vi ikke, men den er

bestemt for os. Heller ikke, hvor længe vi vil være i den, er noget vi afgør. Kun døden, eller at Aslan skulle give kontraordrer, løser Jill fra opgaven.

Men skal hun og Eustace have nogen mulighed for at føre opgaven igennem, må de indprente sig løvens instrukser med hvilke han vil lede dem på rette vej og nøje følge dem. Og de er:

"For det første: Lige så snart drenge Eustace kommer til Narnia, vil han møde en gammel og kær ven. Han må straks hilse på denne ven; hvis han gør det, vil det være jer begge en stor hjælp. For det andet: I må drage fra Narnia mod nord, til I kommer til de gamle kæmpers ruinby. For det tredje: I denne ruinby vil I finde en indskrift, og I må gøre, hvad denne indskrift befaler jer at gøre. For det fjerde: I vil kunne kende den forsvundne prins (hvis I finder ham) på, at han vil være den første person, I møder på jeres rejse, som vil bede jer om noget i mit navn, i Aslans navn".

At følge ordren

Instrukserne er ligetil, og Jill tror, at hun forstår. Aslan minder hende om, at det skal hun nu ikke være så sikker på, men det første skridt er at huske. Som læremester viser Aslan sig at være uendelig tålmodig og kærlig. Og Jill må gentage instrukserne igen og igen, og Aslan retter hende igen og igen, indtil hun kan dem helt. Men så er der heller ikke tid til mere; hun må af sted, og det skal være nu.

Jesus lagde afgørende vægt på de ord, han talte (instrukserne), for alle har de betydning for vort evige vel.

At være discipel af ham er ikke blot at være døbt til hans navn, men også at "holde alt, hvad han har befalet os", dvs. holde sig til hans ord, og det enten det er det glædelige budskab om Guds rige (evangeliet), eller det er hans undervisning og lære, som f.eks. Bjergprædiken, lignelserne, formaningerne, kærlighedsbudet, ordene om hans gen-komst.

Jesus selv holdt sig på rette kurs ved at leve ved Guds ord og lade det ord afgøre for ham, hvad der var det rigtige af ham at gøre, og hvad der var det forkerte.

Aslans åndepust

Jill sendes nu til Narnia på samme

måde, som han før sendte Eustace til Narnia, ved løvens åndepust, dvs. ved dens skaberkraft, som den fra begyndelsen skabte Narnia med. Parallellerne for os ligger lige for, idet Jesus, lige før han forlader verden, sætter sine disciple stævne og sender dem som sine budbringere ud i verden udrustet med hans egen ånd, som han ånder på dem med ordene: "Modtag Helligånden!"

Denne gang er Jill ikke nær så kry ved at nærme sig skrænten, og løven går ikke ved siden af hende, men bag ved hende, men træder så blødt på sine poter, at hun ikke kan høre ham. Med denne antydningens kunst fortæller Lewis os noget afgørende væsentligt om kristen erfaring, som ellers ville fylde mange linjer at sige uden at sige nær så meget, nemlig at Jesus er med os, men ikke på sådan en måde, at vi kan se eller høre hans nærhed. Det vil høre undtagelsen og de korte øjeblikke til.

Aslan indskærper Jill nødvendigheden af at huske instrukserne, inden han

puster hende ud over skrænten:

"Men længe før hun overhovedet var kommet i nærheden af kanten, sagde stemmen bag hende: "Stå stille. Om et øjeblik vil jeg puste. Men først: du må aldrig, aldrig, aldrig glemme mine instrukser. Gentag dem for dig selv, når du vågner om morgenen, og når du lægger dig til at sove om aftenen, og når du vågner midt om natten. Og uanset hvad du kommer ud for af sære ting, så lad intet få dig til at glemme at følge instrukserne. Og lad mig give dig en advarsel. Her på bjerget har jeg talt ganske tydeligt til dig. Det vil jeg ikke gøre ret tit nede i Narnia. Her på bjerget er luften klar, og dine tanker er klare. Nede i Narnia vil luften være tættere. Pas på, at det ikke forvirrer dine tanker. Og de ting, jeg har bedt dig holde udkig efter, vil slet ikke se ud, som du regner med, når du møder dem. Det er derfor, det er så vigtigt, at du lærer mine instrukser udenad og ikke lader dig forvirre af tingenes ydre skin. Husk instrukserne og tro på dem. Det er det eneste, som bety-

der noget. Og nu, menneskedatter, farvel ... " (side 32).

Disse Aslans afskedsord til Jill er særdeles vigtige for hele den følgende historie. For det går præcist, som Aslan advarer om, at det vil gå. Og Jill er også på nippet til helt at glemme instrukserne, og hun gør sig heller ikke hele tiden umage for at huske dem.

Situationerne, som instrukserne henvender sig til, bliver uklare, både på grund af livets almindelige tumult, tiden, som river alle med sig og ændrer alle, lysten til det gode, komfortable og behagelige liv og på grund af djævelens bedrag. Disse er de farer, hindringer og fristelser, Jill og Eustace og siden Mudermugge møder på deres eventyr.

Men foreløbig må Jill bringes til Narnia, og så kan historierne begynde i de følgende kapitler, men det vender vi tilbage til i de to næste artikler.

Lewis, Myter og Tolkien

Af Louis Nielsen

Tanker og fantasier om andre verdener indtager, som vi tidligere har nævnt det, en stor plads i Lewis' liv lige fra barndommen, og vi møder dem ikke bare i Narniabøgerne men også i "Den tavse Planet", "Rejsen til Venus" og "Den Frygtelige Kraft". Lewis skriver også om det i flere af sine essays, og "Fra Helvedes Blækhud", "En Pilgrim vender hjem", "Før vi får ansigt" og "Den store Skilsmisse" inddrager også andre verdener end vor egen.

Han forbandt også myter og sagn med andre verdener og antydede, at måske var det sådan, at det, vi kendte som myter og sagn, var virkelighed i

andre verdener end vor egen.

Lewis tænkte og oplevede meget i billeder, som han opfattede meget sanseligt, ikke blot med syn og hørelse, men også med de øvrige sanser, ikke mindst lugtesansen. Et billede f.eks. af en faun udfyldes for ham med andre billeder, og en dag er der også en løve med i disse billeder, løven Aslan, og nu er den figur skabt, som gav sammenhæng mellem alle billederne og gav inspiration til yderligere billeder og hele fortællinger.

Lewis har læst meget, og bevidst men nok mest ubevidst trækker han på det, han har læst, og bygger det ind i sit eget univers. Men det er aldrig til at

Forfatteren C. S. Lewis

sige, at han lige har hentet det der.

Om rejser til underjordiske riger, som en stor del af "Sølvstolen" er om, har mange skrevet. Englænderen Rider Haggard skrev f.eks. om de underjordiske byer Mur og Nyo, Joseph O'Neill skrev "Land Under England", Jules Verne "Rejsen til jordens indre", og

vores egen Holberg "Niels Klims forunderlige rejse" (opr. skrevet på latin og derfor tilgængelig for Lewis).

Da Lewis skrev sin første Narnia-bog, var det hans første børnebog. Han havde allerede tænkt på at skrive børnebøger i 1939, men der skulle gå næsten 10 år, før han gjorde alvor af det. Hans forlægger brød sig ikke om tanken om Lewis som børnebogsforfatter og slet ikke om valget af eventyrformen. Dengang var det den realistiske børnebog, som var højt i kurs.

En forfatter, som indsendte et manuskript til offentliggørelse og havde valgt at skrive et eventyr, ville få det sendt tilbage med en bemærkning om, at det forekom irrelevant, eftersom ingen gad læse eventyr. Lewis var den første, som brød isen, og efter hans tid er eventyrformen blevet ligefrem populær, jvf. Potterbøgerne og deres formidable succes.

Lewis' gode ven og kollega, Tolkien, som han læste de første af Narnia-bøgerne op for, kunne overhovedet ikke li' dem. Han brød sig især ikke om den blanding af mennesker, mytologiske skikkelser og fabeldyr fra forskellige verdener, folk og tidsaldre, som befolkler og gæster Narnia. Hans kritik var så hårdhændet og så nedsablende, at Lewis var på nippet til at opgive Narniaprojektet, kun fordi andre venner, ikke mindst Roger Green, opmuntrede ham så meget, fortsatte han.

Tolkien's kategorisk afvisende kritik er for kendere af både Tolkien og Lewis så besynderlig, at nogle har antydnet, at der må have ligget mere personlige motiver bag. Tolkien kan have følt sig krænkede over den fart, Lewis kunne skrive sine bøger med, medens hans egen måde at arbejde på var minutøs, nærmest pedantisk og langsommelig.

Georg Sayer skriver i sin bog "Jack":

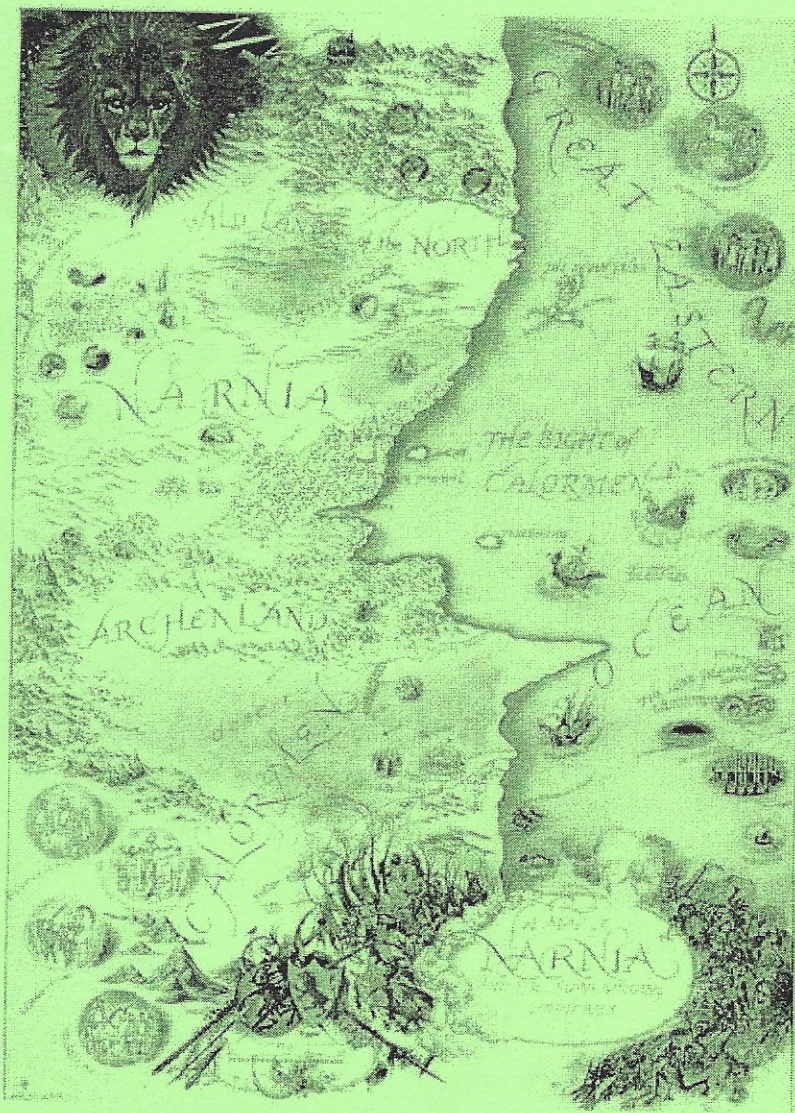
"Med få undtagelser var anmeldelserne af Narnia-bøgerne forbeholdne. Af og til var de direkte negative. Nogle anmeldere kunne ikke lide Narnia-bøgerne på grund af deres kristne indhold - måske fordi parallellerne til evangeliet støtте dem - og protesterede også mod "inddoktrineringen" af børnene. Selvfølgelig var der megen moraliseren efter manges mening. Andre angreb bøgerne, fordi de rummede "unaturligt ubehagelige børn" og for mange voldelige og skræmmende epi-

soder."

De negative anmeldelser har måske bremset salget af bøgerne i begyndelsen, men kun midlertidigt. På trods af anmeldernes bekymringer elskede børn lige fra begyndelsen Narnia-historierne. Næsten alle børn, som læste bøgerne på egen hånd, nød dem bare som historier uden at være klar over, at de var kristne. Og de nød især de episoder, som man mente kunne være skræmmende, og de blev ikke flove over eller irriterede over moraliseringen.

Narnia-bøgerne appellerer til alle børn, og det er sjældent at finde børn, som ikke elsker dem. Det kan f.eks. ikke siges om "Alice i Eventyrland" eller om "Vinden i Piletræerne".

Lewis' hovedformål var selvfølgelig at skrive gode historier. Efterhånden som serien udviklede sig, fik han tillid til sin fantasi og nød den rige blanding af mennesker, dyr og mytologiske væsener, som han skabte. Hans forestilling om Himlen var et sted, hvor alle mennesker kunne mødes og holde fest, danse og synge sammen med fauner, kæmper, kentaurer, dværge og utallige meget forskellige dyr.

Mange børn, som læser bøgerne, fornemmer noget af denne glade, festlige opfattelse. Den udvider og udvikler ikke bare deres glæde ved virkeligheden, men også ved en forestilling om den skabte verden, som er gennemtrængt af mytens og fantasien verden.

Narnias naturlige skønhed ses på baggrund af det overnaturlige og evige. Træer, dyr, steder, væsener etc. er ikke bare almindelige. De ind giver betragteren en underlig følelse. Denne fortolkning af det naturlige gennem det overnaturlige løber igennem hele serien, og den karakteristiske atmosfære skyldes i høj grad den. Vi befinder os som regel i Aslans land uden at vide det.

De dyrebare øjeblikke i Lewis' hverdag var de tidspunkter, hvor han vidste det; hvor han var bevidst om de fysiske tings åndelige natur, om at det overnaturlige trængte ind i hverdagen. Hans held med at overføre disse øjeblikke til sine eventyr gør, at serien trækker sig på, og samtidig giver den læseren "en smag for det andet".

"Jack - C.S.Lewis' liv" - oversat af Mette Tvermoes Jensen, Forlaget Scandinavia.

Om at bruge

Skriften korrekt

Af Louis Nielsen

Vi er nu nået så langt med denne serie, at vi kan se begyndelsen til enden. I min introduktion til serien i Kristent Perspektiv november 1997 skrev jeg, at serien sigtede på at kommentere følgende forhold: Det kultur- og tidsbundne og Bibelen, Det subjektive, dvs. vort eget jeg, når vi tolker og anvender Skriften, Traditionens positive og negative betydning, Nødvendigheden af at have en teologi og faren ved samme. Alle disse områder har vi dækket mere eller mindre tilfredsstillende, men bredt og omfattende.

Tilbage på listen fra dengang er det, som danner overskriften for denne artikel og Når det brændende ønske former og danner vor teologi.

Vi må skelne mellem udlægning og anvendelse af Skriften og så andagt og opbyggelighed. At en bibelmeditation er opbyggelig er ikke nødvendigvis det samme som en korrekt udlægning af teksten eller en korrekt teologisk brug af den.

Vi kender alle til, at en bestemt tekst kan give os visse associationer, som inspirerer os følelsesmæssigt, og det er der ikke noget forkert ved. Men vi må

være opmærksom på, at disse tanker ikke nødvendigvis er det, teksten handler om, og helt galt bliver det, hvis vi forsøger at opbygge en lære eller noget, som skal være bindende for andre på sådan et grundlag.

Mange eksempler fra kirkens historie illustrerer dette. Ofte var der tale om komiske og harmløse fortolkninger, men til andre tider var der virkelig fare på færde, når vilkårlige udlægninger blev brugt til at forsvare en uevangelisk og usund teologi. Nettoresultatet var, at Bibelen blev overlagt med så mange betydningslag, at indholdet nærmest forsvandt. Fx gav man i midtalderkirken den ligefremme betydning den ringeste status og gav den højeste status til en billedlig og mystisk tolkning¹.

Reformationens største betydning var, at den ryddede op i alt dette og gav os Bibelen tilbage. Men kirkens behov for at blive reformeret ophører aldrig, og de mest effektive reformer har altid været dem, hvor den er blevet bragt tilbage til Ordet.

Forkerte fortolkninger

Eksempler på fantasifuld tolkning af Skriften er talrige, her blot nogle eksempler:

☛ De mange spekulationer om, hvad de 153 fisk i Joh 21:11 betyder

☛ Den billedlige udlægning af Højsangen, hvor den særdeles erotiske kærlighed, som er beskrevet her, udlægges som om, at skriftets primære intention var at skildre kærligheden mellem Jesus og kirken snarere end kærligheden mellem to elskende.

☛ Brugen af Bibelens fortællinger på en måde, som overhovedet ikke tilgodeser det, de oprindeligt handlede om.

☛ En alt for detaljeret brug af Det nye Testamente i forbindelse med læsningen af Det gamle Testamente, så man fx finder typologiske sandheder i enhver lille detalje i tabernaklet eller de levitiske ofringer og hellighedslove eller finder messianske henvisninger og overtoner, hvor der ikke er sådanne.

☛ At man med en alt for håndfast brug af Det gamle Testaments profetier mener at kunne opbygge en detaljeret og autoritær endetidslære til trods for, at Det nye Testamente adva-

rer mod sådanne spekulationer.

Andre gange er Skriftens ord blevet misbrugt til at sige noget, de ikke siger, som f.eks. at det at "drage ud, og skille sig ud og ikke røre ved noget urent" i 2 Kor 6:17-18 skulle være et kald til kristne generelt om at drage ud fra de etablerede kirker og menigheder, og ikke, sådan som ordene klart lægger op til, et kald til "ikke at trække på samme hammel som de vantro" (2 Kor 6:14).

En lignende udlægning har man givet Heb 13:13, hvor det at gå ud til "Ham uden for lejren" bliver til at forlade de etablerede kirker, for at finde Herren i det mere uformelle og spontane fællesskab, en uorganiseret forsamling eller bevægelse kan byde på.

Et ord til opbyggelse

Som udgangspunkt er det rigtigt, at der er noget af værdi at hente overalt i Skriften. Men det er også værd at bemærke, at bibeludlægning, som alt andet, der er på menighedens dagsorden, skal tjene mennesker og være til opbyggelse og gavn.

Paulus påbyder f.eks. gennem Timotheus "visse folk, at de ikke må føre vranglære eller holde sig til myter og endeløse stamtafler, hvad der snarere fremmer spekulationer, end det tjener Guds frelsesplan, hvor det drejer sig om tro".

Og Paulus fortsætter:

"Sigtet med det påbud er kærlighed af et rent hjerte, af en god samvittighed og af en oprigtig tro. Nogle har forvildet sig bort fra dette og har vendt sig til tom snak; de vil være lærere i loven, men forstår hverken det, de selv siger, eller hvad det er, de udtaler sig så sikkert om" (1 Tim. 1:3-7).

Overfor det kunne Paulus pege på sit eget eksempel, og sige til Timotheus: "Du skal tage det, du har hørt af mig, som eksempel på sund forkyndelse, i tro og kærlighed ved Jesus Kristus" (2 Tim 1:13).

Mere detaljeret mindede Paulus i sin afskedstale til de ældste fra menigheden i Efesos om sin trofaste tjeneste blandt dem: At han ikke havde "undladt at forkynde jer og lære jer både offentligt og i hjemmene alt, hvad der kunne være jer til gavn" (ApG 20:20. gl. overs.), dvs. "Guds hele frelsesplan" (vers 27)

For hvis det alt for intellektuelle, spekulative og upraktiske

kommer til at sætte dagsordenen for vor bibellæsning, fjerner vi os hurtigt fra det bibelske hovedspor. Sandhederne i Guds ord forsvinder

dermed ud i de tåger, som vi i vor uforstand udspinder.

og vor Herres Jesu Kristi ord demonstreret i hans eget eksempel, at vi skal "tage os af de skrøbelige".

Tilbage til sporet

Der er et hovedspor i Bibelen og visse ting, som møder os igen og igen, som Skriften lægger afgørende vægt på. Det hovedspor følger Paulus, og han indskærper Timotheus at gøre det samme, men vranglærerne fulgte det ikke. Vi identificerer ofte vranglære med falsk lære, og det er det også, men nyttesløs lære og forkyndelse, som ikke holder os på hovedsporet og gør vor kristendom egocentrisk og til åndelig feinschmeckeri, karakteriserer Paulus uden tøven som vranglære.

Luther gik for langt, når han kategoriserede de bibelske skrifter alt efter, om "de drev på Kristus" eller ikke, og når han f.eks. kaldte Jakobs brev for et brev "af hø og strå".

Principielt er det rigtigt, at der er nogle Skrifter, som er umiddelbart nærmere Bibelens center end andre. Alle Skrifterne forholder sig dog på en eller anden måde til dette center, så det vil være mere korrekt at sige, at det er vores opgave som bibellæsere og

forkyndere altid at være os bevidst om dette center².

Hovedsporet i Skriften er de store frelseshistoriske eller åbenbaringshistoriske sandheder knyttet til Gud, som den almægtige Skaber og historiens Gud, til udvælgelse, forløsning, frelse, forsoning, pagt, miskundhed, nåde, retfærdighed, dom, Guds rige, himmel og helvede.

Til næstekærlighedens etik, som tilgodeser Guds natur og gerninger og medmennesket som skabt i Guds billede, der er genstand for hans kærlighed og omsorg.

På en eller anden måde må al vor tolkning af Skriften udgå fra dette hovedspor og lede os ind på dette hovedspor. For det gør Skriften selv³.

Praktisk kristendom

Det er vort soleklare ansvar som forkyndere og ledere, at vi bruger Skriften, så mennesker bliver klar over Guds vej til frelse, så de, som tager imod evangeliet, opbygges som disciple af Jesus og lærer sandhedens vej at kende, så de kan skelne sandhed fra vildfarelse, fristelser fra Guds vilje, hvad der er ret og godt for mennesker, fra det som ingen nytte er til eller leder ud i frafald og fordærv.

For hvis det alt for intellektuelle, spekulative og upraktiske kommer til at sætte dagsordenen for vor bibellæsning og undervisning, fjerner vi os hurtigt fra det bibelske hovedspor. Sandhederne i Guds ord forsvinder dermed ud i de tåger, som vi i vor uforstand udspinder. (Paulus lægger i Pastoralbrevene og i Kolossenserbrevet afgørende vægt på det, han kalder "den sunde lære" og den "sunde forkyndelse", og Peter gør noget tilsvarende i Andet Petersbrev.)

I en tid, hvor oplevelser og erfaringer er i centrum, er det afgørende, at vi afstemmer, det vi gerne vil opleve og erfare med Guds ord.

Hvordan forholder det sig til det åbenbarede?

Leder det mig ind på hovedsporet og bevarer det mig på hovedsporet?

Gør det mig mere tilgængelig for andre og mere til gavn for andre eller isolerer det mig tværtimod i egen åndelighed?

Gør det mig mere ydmyg eller gør det mig tværtimod mere hoven?

Sigtet med det påbud er kærlighed af et rent hjerte, af en god samvittighed og af en oprigtig tro. Nogle har forvildet sig bort fra dette og har vendt sig til tom snak; de vil være lærere i loven, men forstår hverken det, de selv siger, eller hvad det er, de udtaler sig så sikkert om.

1 Tim. 1:3-7

Giver det mig tjenersind i forhold til andre eller gør det mig tværtimod mere herskesyg og despotisk?

“Af frugterne skal I kende dem (eller det)” er stadigvæk den vigtigste og mest afgørende prøve på ægthed og åndelig realitetssans, vi kan følge.

Sådan må vi give agt på os selv. Men vi må også altid give agt på andre, på dem, vi har ansvar for og er sat til at tjene. Vi må give dem “føden i rette tid”, i de mængder de kan optage, og på den måde, de kan forstå det. Det nytter ikke, at vi behandler “spædbørn”, som vi behandler fuldvoksne.

Der må være “mælk” til de små børn i Kristus, men “fast føde” til de voksne, men det må understreges, at forskellen mellem “mælk” og “fast føde” ikke er kvalitativ, men kvantitativ. Både børnene og de voksne skal undervises ud fra Guds ord og ud fra det, jeg har kaldt Bibelens hovedspor, men den voksne vil kunne rumme mere og modtage mere end børnene.

Giver vi virkelig agt på dem, vi har fået betroet under vor tjeneste i Ordet, vil vi ikke fastholde “de voksne” på barnestadiet længere end, det er nødvendigt. Omvendt vil vi heller ikke blive trætte af at fremholde evangeliets simple sandheder for dem, som lige er begyndt på deres kristenliv.

Fornuft, følelse og vilje

Jeg har i denne artikel lagt afgørende vægt på det praktiske. Men det er med fuldt overlæg, for det er, hvad både Moses, profeterne, Jesus og apostlene gør.

Bibelsk religion har altid kaldt mennesker til med “hjerte, sjæl og forstand” at “elske Herren vor Gud, og vor næste som os selv”. Den har aldrig kun været et spørgsmål om intellekt og følelse, men har også altid inddraget viljen.

Kort sagt *det hele menneske*.

Troen har altid haft praktiske konsekvenser, den har altid bundet os op på Guds vilje. Og formålet med al åbenbaring er at drage os til Gud, så vi lærer ham at kende, så vi bliver “hans gode værk skabt i Kristus Jesus til gode gerninger”, hans mennesker “udrustet til al god gerning”.

Den målbevidsthed kommer af den bibelske åbenbaring, og den målbevidsthed må vi have omkring vort eget arbejde med Bibelen og vort arbejde med den i kirken til frelse for mennesker og til videreudvikling af de troende. Bedømt med den alen er der desværre megen forkyndelse, som falder igennem som “hø og strå”.

Noter:

1. Middelalderkirken havde flere kategorier, den tolkede Bibelen ud fra, og som den anordnede fra det lavere mod det højere. Lavest stod den ligefremme eller bogstavelige betydning, den som Luther og de øvrige reformatorer tillagde afgørende betydning, jvf. hans ordvalg ved rigsdagen i Worms: “*med Skriftens klare ord*”. Højest på ranglisten stod den allegoriske udlægning, dvs. at betydningen af en fortælling i Skriften ikke er at fortælle om en hændelse, men at fortælle om noget, som har et sidestykke i den åndelige verden og den åndelige erfaring, og den anagoriske, det

vil sige den “opløftende udlægning”, som løfter teksten fra jorden over i det himmelske.

2. Det gælder f.eks. i Det Gamle Testamente Obadias’ Bog eller Visdomslitteraturen, og nytestamentlige Skrifter som Jakobs Brev, Pastoralbrevene eller visse steder i de synoptiske evangelier, som ellers efter deres ordlyd lægger op til en mere lovisk, juridisk eller paragrafmæssig tolkning end det, som ellers er gang i Det nye Testamente.

3. Torahen- loven, er ikke bare lovparagraffer, men først og fremmest frelseshistorie baseret på Guds nåde mod Israel, og mellem dens vedtægter og love lægges der mest vægt på De ti bud og på Pagtsbogen.

Profeterne tager hele tiden deres afsæt i frelseshistorien og i pagten og i De ti bud. De er radikale i den forstand, at de overfor den såre menneskelige tendens til at sidde fast i ritualisme netop hævder frelseshistorien, pagten og De ti bud som gudsdyrkelsens hovedhjørnesten (hovedsporet).

Også salmerne relaterer Israels nationale liv i medgang og modgang til frelseshistorien, og Visdomslitteraturen (Job, Ordspørgene og Prædikerens) relaterer visdom, indsigt og livsklogskab om ikke til frelseshistorien så dog til “Herrens frygt” og til “kendskab til ham”.

Tilsvarende i Det nye Testamente: Jesu forkyndelse af Gudsrigets etik i bjergprædiken har som sin forudsætning det Guds rige, Jesus forkynder, og hans “nye befaling” til sine disciple om indbyrdes kærlighed har som forbillede hans egen kærlighed til dem og hans eksempel.

Apostlenes lære til menighederne har sit klare afsæt i deres forkyndelse af Jesu død, opstandelse og genkomst som frelser og dommer.

“Kristent Perspektiv” udgives af Perspektiv Bibelskole. Sekretariatet v. Joyce Deeks, Lindevej 56, 5250 Odense SV. Redaktion: Carsten Thomsen (ansv. red), Hvidbjergvej 9, 1th, 2720 Vanløse, e-mail: carsten@thomsen.as, tlf. 38 71 25 74, Louis Nielsen, Lungstedløkken 2, 5250 Odense SV, tlf: 65 96 38 37, e-mail: louis.nielsen@mail.dk, Karl-Jørgen Helmich, Østergade 51, Trolldhede, 6920 Videbæk, tlf: 97 19 44 82. Bladet udgives 4 gange om året. Det udsendes gratis til studerende på Perspektiv Bibelskole. Årsabonnement: 85 kr.